

Pavens diktat (Dictatus Papae)

Dictatus Papae (Pavens diktat) er et internt notat fra pavens arkiv. Nogle historikere mener, at Dictatus Papae er skrevet af pave Gregor d. 7. i marts 1075 som programskrift for den kirkelige reformpolitik, der udgik fra klosterbevægelsen i Cluny og senere førte til investiturstriden mellem Gregor d. 7. og kejser Henrik d. 4. Andre historikere mener, at kilden senere end Gregor d. 7. og skulle stamme fra tiden omkring 1087. Under alle omstændigheder udtrykker kilden målene for den gregorianske kirkereformpolitik fra 1070'erne og frem til korstogsbevægelsen. Reformbevægelsen krævede kirkens uafhængighed af verdslige magter og en moralsk opstramning af kirken. I Dictatus Papae krævede paven (Gregor d.7.) tilsyneladende også, at det verdslige liv skulle underlægge sig kirkens normer. Den egentlige hersker på jorden var Guds repræsentant, hvilket med andre ord vil sige paven. Dokumentet menes dog ikke at have været beregnet på offentliggørelse, men var til internt brug som politisk rettesnor for kirkelige myndigheder og myndighedspersoner.

- 15 1. At Gud alene er den romerske kirkes grundlægger.
2. At den romerske biskop alene og med rette kan kaldes universel.
3. At kun han kan afsætte eller genindsætte biskopper.
4. At hans delegater under møder står over alle biskopper, selv om de er af lavere rang, og at de kan afsætte dem.
- 20 5. At kun paven kan afsætte den fraværende.¹
6. At vi, blandt andet, ikke burde forblive i det samme hus som dem, der er blevet ekskommunikeret af ham.
7. At det alene er ham tilladt, i henhold til tidens behov, at lave nye love, at samle nye menigheder, at grundlægge et kloster, og på den anden side at opdele et rigt bispedømme og forene de
- 25 fattige.
8. At kun han alene kan bruge de kejserlige værdighedstegn.
9. At alle fyrster kun skal kysse pavens fødder.
10. At hans navn skal fremsiges i kirkerne.
11. At dette navn er enestående i verden.
- 30 12. At det er tilladt for ham at afsætte kejsere.
13. At han har tilladelse til at overføre biskopper, hvis det er nødvendigt.
14. At han har magt til at ordinere en gejstlig i enhver kirke, han måtte ønske.
15. At den, som er ordineret af ham, kan præsidere over en anden kirke, men ikke må indtage en underordnet position, og at en sådan ikke kan modtage en højere grad af nogen biskop.
- 35 16. At ingen synode kan kaldes universelt uden hans påbud.
17. At intet kapitel, ingen bog kan anses for at være kanonisk uden hans afgørelse.
18. At hans dom ikke kan trækkes tilbage af nogen, og kun han alene, kan trække den tilbage.
19. At han ikke kan dømmes af nogen.
20. At ingen skal vove at fordømme en, der har appelleret til den pavelige stol.
- 40 21. At vigtigere sager i enhver kirke skal henvises til sidstnævnte.
22. At den romerske kirke aldrig har begået en fejl og aldrig vil tage fejl ifølge skriftens ord.

¹ Den fraværende: dvs. de gejstlige, der ikke møder op til kirkemøder. Disse kan altså kun afsættes af paven.

23. At den romerske biskop, hvis han er blevet kanonisk ordineret, uden tvivl bliver gjort til en helgen gennem Sankt Peters bedrifter, bevidnet af Sankt Ennodius, biskop af Pavia, og mange hellige fædre er enige med ham. Som det er indeholdt i paven Sankt Symmachus' dekret.

24. At det ved hans befaling og samtykke kan være lovligt for underordnede at fremsætte anklager.

5

25. At han kan afsætte og genindsætte biskopper uden at samle en synode.

26. At han, som ikke er i fred med den romerske kirke, ikke betragtes som katolik.

27. At han kan fritage undersåtter fra deres troskab til onde mænd.

10

Oversat af M. Pihl og J. Rosenløv efter K. Hofmann (red): *Der "Dictatus papae" Gregors VII. Eine rechtsgeschichtliche Erklärung von Dr. Theol. Karl Hofmann*, Paderborn, (1933) s.202-208 samt E. F. Henderson: *Select Historical Documents of the Middle Ages*, London (1910) s.366-367